

OSPS

**Oideachas Sóisialta
Pearsanta & Sláinte**

SPHE

***Social Personal &
Health Education***

Foclóir Topaic 1: Mothúcháin

Naíonáin	Rang a 1/2	Rang a 3/4	Rang a 5/6
ar bís excited	scanraithe frightened	compordach comfortable	trua pity
sona happy	sásta pleased	náirithe embarrassed	ionbhá empathy
feargach angry	míshásta annoyed	díograiseach enthusiastic	Trua sympathy
trína chéile upset	gortaithe hurt	amaideach foolish	uaigneach loney
brónach sad	buartha sorry	ciontach guilty	In ísle brí depressed
scanraithe frightened	suaimhneach calm	imníoch worried	trína chéile confused
		éadmhar jealous	ríméadach exhilarated
		frustrachas frustrated	mífhoigh- neach impatient
		gealgháireach cheerful	Fágtha ar lár excluded
		bómánta stupid	lúcháireach Delighted

Foclóir Topaic 2 Cairdeas agus Bulaíocht

Naíonáin	Rang a 1/2	Rang a 3/4	Rang a 5/6
cairdeas friendship	meas respect	dea-bhéasa courtesy	réiteach resolve
roinnt sharing	agallamh interview	macánta honest	truamhéalach pathetic
smaointeach thoughtful	cibearbhulaíocht cyberbullying	dílis loyal	maslach offensive
ag éisteacht listening	d'aon ghnó on purpose	do-ghlactha unacceptable	mearscaipthe viral
ag cabhrú helpful	d'aon turas deliberately	toradh outcome	comharthaíocht body language
sealaíocht taking turns	cuir as an áireamh exclude	fisiciúil physical	ceannasach assertive
bí cothrom being fair	cuir san áireamh include	briathartha verbal	Cuir suas le tolerate
bulaíocht bullying	Neamhaird a thabhairt ar Ignore	mothúchánach emotional	
d'aon ghnó on purpose	bagair threaten	féiniúlacht identity	
goilleann ar hurts	ráfla rumour	ag déanamh scigaithrise mimicking	
eagla a chur ar frightens	aontú agreement	ciníochas racism	

Naíonáin**Rang a 1/2****Rang a 3/4****Rang a 5/6**

níos mó ná uair amháin more than once		míchumas disability	
ag comhoibriú co-operating		homafóbach homophobic	
achasáin put-downs		eitneach ethnic	
		náisiúntacht nationality	
		breathnóireacht observance	
		tír dhúchais country of origin	
		inscne gender	
		leispiach lesbian	
		aerach gay	

Foclóir Topaic 3 Tadhail

Naíonáin

Rang a 1/2

Rang a 3/4

Rang a 5/6

príobháideach private	gotha gnúise facial expression	míbhúioch ungrateful	trua sympathy
poiblí public	comharthaíocht choirp body language	míchompórdach uncomfortable	ceannasach assertive
pearsanta personal	náirithe embarrassed	ball giniúna genitals	aincheist dilemma
bod/péineas penis	iontaoibh trust		áitiú convince
faighin vagina			céile comhraic opponent
cíoch breast			straitéis strategy
mearbhlach confusing			
senses-see, hear, smell, taste, touch Na ceadfaí- feiceáil, cloisteáil, bolú, blaiseadh, tadhail			
rún secret			

